

21 augustus 2025

NEOS ten strijde ...

Wie niet waagt, niet wint, al is het tegen wind

Is onze regio niet de mooiste van het land? Met zijn kust, duinen en strand, met de polders en bossen, met kunststad Brugge, andere oude steden en soms al verdwenen dorpen, was de streek ooit wereldbekend. Daarvan getuigen nu de vondsten, funderingen, ... van verloren havens, van een dolle geschiedenis, van banden met de hele wereld, en waarvan weinig nog gebleven is van de vroegere kustlijn en Zwindelta, ... Het is zoals het is en zoals het was, zo zal het nooit meer zijn, zei de ooievaar en hij slokte zijn kikker. Zoals een ooievaar eerst echt een ooievaar is als hij zijn vleugels spreidt en de lucht beheerst, zo moeten ook wij, Vlamingen onze vleugels uitslaan en fier waken over onze geschiedenis, onze historische schatten en ons patrimonium.

De geschiedenis heeft ons veel gegeven. Wat hebben we ervan over gehouden? Onder andere een Verbrand fort, de Stinker en blinker, niet zo fraaie windmolens, water, dijken en kreken, een prachtig landschap, polderweiden en -akkers, een snelweg die kopje onder gaat onder de polder, of zich lanceert over spoorweg, vaarten en kanalen. Er is ook die eenzame oude molen van Hoeke die wat triestig en verloren staat te mijmeren over hoe rustig de polder ooit was, en gedreven door een Zeebries of storm die zijn wieken streelden, die zorgden voor meel (niet: mail).

Ramskapelle, Westkapelle, Vivenkapelle, Moerkerke, Oostkerke, Sint-Anna-ter Muiden, Sint-Rita, Sluis, Middelburg, Oostburg, Aardenburg, Monnikenrede, Waterlandkerkje, ... zovele kerken en kapellen, heiligen en burgen. Alles getuigt van een gezamenlijk rijk verleden met de Zeeuwen over de grens.

10u30

Het belooft een spannende dag te worden. Het weer zat wat tegen. Wel niet te warm, maar zo'n frisse, harde wind uit het noorden. 't Zou een lastige klus worden, maar we laten ons niet gauw van onze sokken blazen. We zouden immers vandaag proberen een stukje

buitenland te heroveren. Dat had je niet verwacht nietwaar, van de bende van NEOS Damme? We zijn dan ook echt een NETwerk van Ondernemende Senioren.

Generaal Luc zag met grote vreugde dat heel wat gemotoriseerde burgers waren ingegaan op zijn oproep om met een omsingelingsbeweging een deel van Zeeuws-Vlaanderen, al is het

symbolisch, terug in te palmen. Hij sprak met luider stemme zijn troepen toe aan de voet van het majestatische stadhuis van de Damse stede. Hij stelde voor, -om niet verdacht over te komen-, om in kleine groepen onze militaire operatie in te zetten. Zo zou men in Zeeuws-Vlaanderen niet meteen argwaan koesteren. En met de wind van voren zou zelfs onze Vlaamse geur ons niet op voorhand verraden bij de Zeeuwen. Ieder kreeg een blad met de route. In een code, want we kregen enkel wat nummers. Generaal Luc was er zelfs stiekem in geslaagd die nummers ook overal in de straten aan te brengen. Knap. Zo was ons doel niet gemakkelijk te achterhalen. Wij hadden alleen maar de nummers te volgen.

Bijna liep het al meteen mis, toen een van de groepjes zich al van weg vergiste. Snel werd de vergissing hersteld. Geen man overboord. Het ging eerst langs de Stinker, de afleidingsvaart als afleidingsmanoeuvre om niet te snel het einddoel prijs te geven. Omdat het richting Zeebrugge ging, dacht ik heel even dat we scheep zouden gaan om van over de zee het almachtige Zwin op te varen, maar ... dat kon toch niet? Het Zwin was toch verzand? Gelukkig wist generaal Luc dit ook en was dit niet zijn plan.

Hij liet de groep eerst nog in de “feestzaal” van het basiskamp, genaamd Ten Houcke Boven, de innerlijke mens versterken. Nou ja, feestzaal, ze moet betere tijden hebben gekend. Maar wie maalt daarom als je honger hebt. Met de nodige alcoholische drank en het mag gezegd worden, heel lekkere broodjes, werden we opgepept en kregen we weer energie om er tegenaan te gaan. Geloof het of niet, daar werd ook onze soldij uitgereikt. Maar nam generaal Luc ons niet in het ootje? We kregen een plastieken munt. Die moesten we in Aardenburg ruilen voor taart en koffie? Zouden de Zeeuwen daarin lopen? We zullen zien, zei de blinde, en hij zette zijn bril op.

Van dat basiskamp gesproken, dat was een goede dekmantel. Verlaten, authentiek, wat vervallen, in de schaduw van de A11 en niet in te nemen want beschermd door de vaart die hier in de bedding ligt van het vroegere Zwin. En toch niet zomaar een hoeve. De gastheer Jan Tilleman, een man van vele bezigheden, is zich van jongs af aan beginnen interesseren in archeologie, in de geschiedenis van de streek, van Hoeke en van alles wat zich rond het Zwin heeft afgespeeld. Verzorgd van taal, rijk gespekt met feiten en verhalen, kan hij in een paar zinnen schetsen hoe belangrijk Hoeke wel is geweest en zelfs een haven ooit was.

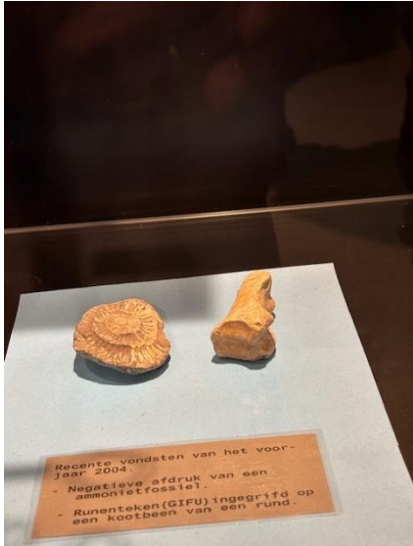
Zijn schat aan archeologische vondsten kreeg de aandacht van universiteit Gent en wordt nu verder vorm en inhoud gegeven. Met metaaldetector probeerden twee wetenschappers zaken te vinden die Hoekenaars en Duitse kooplieden, eeuwen geleden in de aangeslibde akkers hadden verstopt, om het ons nu te laten vinden. Het kleine Damme zal zijn kleine broer Hoeke in belang zien groeien! Want in de schuur van de hoeve groeit ook de schat aan historische vondsten uit de vroegere haven en stad(je). Bij iedere vondst hoort ook een boeiend verhaal als verbinding naar het grootse verleden van havenstad Hoeke. Ooit zag Hoeke het Noorderlicht, want zijn rijkdom kwam in grote mate uit de landen van het Noorden. Ook onze aanvoerder zag ooit voor de eerste keer het licht in Hoeke.

Eén woord van toelichting door de heer des huizes Jan Tilleman.

Ten Houcke Boven kreeg die naam omdat het boven op de eerste dijk lag. Omdat Duitse kooplieden weg wilden uit het te dure Brugge vestigden zich met ca. 1000 in Hoeke, voor minder belastingen. Margaretha van Vlaanderen gaf hen en Hoeke een Charter in 1134. Door een uitschuring was een Zwin ontstaan. Uit de activiteit van toen is nu al een boeiende verzameling van vondsten gegroeid. Master Jan Tilleman was als jonge knaap al geboeid daardoor. Het noodlot sloeg toe voor Hoeke. Het Zwin bracht wel vruchtbare aanslibbende grond, maar geen schepen meer. De commercie verlegde zich naar Antwerpen. Een polderstijte daalde over het verlaten Hoeke. Kadestructuren verdwenen onder graan en andere vruchten. Men wil ze terug bloot leggen. Een heipaal van een kade staat eenzaam in de expo, zoals ook Balaststenen en andere heel merkwaardige voorwerpen die getuigen van rijkdom en verfijning.

Via de weidse en prachtige poldervlakte en de achterkant van het **Zaelig Hotel** op de grens met Westkapelle, scheerden we de Oostkerkestraat in richting Sint-Anna-ter-Mude. De Zeeuwen waren zich nog van geen gevaar bewust. Ze dachten wellicht: nou, zou dit weer een Belgenmop wezen? We kregen vrije doorgang. Wie niet waagt, niet wint, zei de wind en hij dronk een Damse pint. We zetten door. We reppen ons verder naar Sluis, waar Jantje van Sluis blijkbaar niet de wacht hield of lag te slapen in zijn toren. We reden dan maar verder op verovering richting Aardenburg. We hielden er halt aan een paar opgeblazen kikkers. Wie zouden ze daarmee willen voorstellen?

Wonder boven wonder werd onze plastieken munt, in het Vlaams jeton genaamd, aanvaard in ruil voor drank en taart. Was het uit compassie met die gekke Vlamingen die dachten de Zeeuwen te grazen te nemen? Enfin, het was er buiten Hollandse verwachting hartstikke gezellig. Na een tijdje zeiden we "doei" en dropen we maar weer af richting ONS Vlaanderen.

Voor onze aftocht ging het langs De Tol waar we onverwacht vrije doorgang kregen zonder tol te betalen. Zijn de Nederlanders dit misschien vergeten? Ze waren wellicht blij dat ze van dit zootje ongeregeld af waren? De tunnel onder de A11, die we hadden besteld voor het geval dat we ons moesten terug trekken, was nog niet helemaal af, maar we konden er toch door. Oef, veilig en wel konden onze paarden, pardon, onze e-bikes, wat gas terug nemen en de eigen stal al laten ruiken. Sommige Vlaamse samenzweerdere hadden er dorst van gekregen, en wat dacht je, ook de behoefte om nog wat na te praten in een zomer- of andere “afspanning” in Moerkerke. Waren ze achteraf wat door de “wind”?

Een mislukte militaire operatie? Zeker niet. We vochten achteraf gezien niet tegen Zeeuwen, maar vooral tegen onze eigen Vlaamse polderwind. En wij hebben gewonnen. Wat dacht je. Neos Damme is van geen windje vervaard. Of het nu wind van voor of van achter is. Binnen 500 jaar spreken ze hopelijk nog over de geheime veroveringsmissie van een aantal dappere mannen en sterke vrouwen, waar de Zeeuwen hun slaap niet voor gelaten hebben. En ze hebben nog gelijk ook.

Militair correspondent: Will

Strijdbare fotografen: Boudewijn en Will

TOEMAATJE: Hoeke, historisch gezien *(bron van de gegevens: Wikipedia)*

Rond 1000 was het nog een vissersdorp op de linkeroever van het Zwin. In de 11de eeuw kwam er de Krinkel- en Bloedlozendijk om Brugge te behoeden voor stormvloed. In 1252 werd Hoeke een eerste keer in de Brugse stadsrekening vermeld. Naast Hoeke ontstonden in deze periode op de Zwinoevers ook een aantal andere nederzettingen: Monnikerede, Mude (Sint Anna ter Muiden) en Lamminsvliet (Sluis). Omdat het door de

verzanding van het Zwin steeds moeilijker werd om Damme, tot dan de voorhaven van Brugge, per schip te bereiken, ontwikkelden deze nieuwe plaatsen zich tot voorhavens van Brugge.

De Duitse Hanze wou een Duitse stad stichten bij Hoeke. Het lukte niet, toch waren er vele Duitse inwoners. In 1273-1274 kreeg Hoeke vrije stadsrechten. Het middeleeuwse Hoeke lag aan beide zijden van de huidige N49/A11. Je had er een kerk, een hospitaal, een molen, een tolhuis en een Duits handelskantoor. Minstens twee aanlegsteigers en een beschutte havenkom. Het stadje was een marktplaats voor graan, zoute vis en fruit. Waarschijnlijk was er ook scheepsbouw en -herstel. Historisch en archeologisch onderzoek van de Universiteit Gent reconstrueerde de haven van Hoeke op kaart.

Vanaf de 15de eeuw kwam Hoeke in de problemen. De Engelsen vallen de stad aan in 1378 en in 1405 en in 1404 is er de Sint-Elisabethvloed. Ook branden zorgen voor schade. Door de verzanding van het Zwin komen de schepen niet verder meer dan Sluis. Aan het einde van de 16de eeuw volgen nieuwe verwoestingen tijdens de Tachtigjarige Oorlog.

Intussen verlaten steeds meer inwoners de stad of trouwen ze met partners uit nabije steden en dorpen. In 1594 werd Hoeke gevoegd bij Monnikerede, dat later volledig zou verdwijnen. Hoeke zelf verschrompelt tot een landbouwdorpje met een kern rond de kerk.